Lietas arhīva Nr. KA05-0119-18/10
ECLI:LV:VAT:2018:0619.11140022917.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2018.gada 19.jūnijā

Vidzemes apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese Guna Krieviņa,
tiesnese Ginta Gita Kukaine
un tiesnese Elfa Driba
apelācijas kārtībā rakstveida procesā iztiesāja krimināllietu sakarā ar Valkas rajona prokuratūras prokurora Sergeja Medvedeva iesniegto apelācijas protestu par Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 9.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

Ar Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 9.aprīļa spriedumu /pers. A/, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz vienu mēnesi, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem; atzīts par vainīgu Krimināllikuma 312.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz divdesmit dienām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu piespriestie sodi daļēji saskaitīti un pēc noziedzīgo nodarījumu kopības /pers. A/ noteikts sods - īslaicīga brīvības atņemšana uz vienu mēnesi desmit dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu šim sodam daļēji pievienots pēc Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra sprieduma neizciestais papildsods un pēc spriedumu kopības /pers. A/ noteikts galīgais sods - īslaicīga brīvības atņemšana uz vienu mēnesi desmit dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 9.aprīļa spriedumu /pers. A/ notiesāts pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas par to, ka viņš vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kuras ir atņemtas, atrodoties alkohola ietekmē, jo 2017.gada 5.jūlijā plkst.22.21 Valkas novadā, Valkā, pa vietējās nozīmes ceļu virzienā no mazdārziņiem uz Rūjienas ielu, pretim degvielas uzpildes stacijai "Virši-A" Rūjienas ielā 7, vadīja vieglo automašīnu "W Golf" ar Igaunijas reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, būdams alkoholisko dzērienu ietekmē, ar minimālo alkohola saturu izelpojamā gaisā ne mazāk kā 1,90 promiles, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kuras noteiktā kārtībā ir atņemtas ar Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra spriedumu.

Vēl ar šo spriedumu /pers. A/ notiesāts pēc Krimināllikuma 312.panta par to, ka viņš izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas, jo, apzinoties to, ka viņam ar Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra spriedumu piemērots papildsods - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz četriem gadiem, 2017.gada 5.jūlijā plkst.22.21 Valkas novadā, Valkā, pa vietējās nozīmes ceļu virzienā no mazdārziņiem uz Rūjienas ielu, pretim degvielas uzpildes stacijai "Virši-A" Rūjienas ielā 7, vadīja vieglo automašīnu "VW Golf" ar Igaunijas reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, būdams alkoholisko dzērienu ietekmē, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām.

Pirmās instances tiesas sēdē /pers. A/ atzina savu vainu viņam pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta izvirzītajās apsūdzībās, neapstrīdēja noziedzīgo nodarījumu faktiskos apstākļus un juridisko kvalifikāciju, kā arī piekrita pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai. Vidzemes rajona tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes neradās šaubas par apsūdzētā /pers. A/ vainīgumu, tāpēc saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu lieta pirmās instances tiesā izskatīta, neizdarot pierādījumu pārbaudi (85.-86.lapa).

Par Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 9.aprīļa spriedumu iesniegtajā apelācijas protestā prokurors pārsūdzējis spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu apsūdzētajam /pers. A/ pēc vairākiem spriedumiem, piemērojot Krimināllikuma 51.panta pirmās daļas nosacījumus.

Prokurors norādījis, ka ar Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra spriedumu /pers. A/ sodīts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar piespiedu darbu uz 200 stundām un transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz četriem gadiem. Spriedums stājies spēkā 2015.gada 17.februārī, pamatsods - piespiedu darbs - izciests 2015.gada 27.augustā, papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas neizciestā daļa uz 2018.gada 9.aprīli bijusi vienpadsmit mēneši. Līdz ar to Vidzemes rajona tiesa 2018.gada 9.aprīlī, nosakot /pers. A/ galīgo sodu pēc spriedumu kopības, piemērojot Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, pilnīgi vai daļēji pievienojot neizciesto papildsodu pēc Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra sprieduma, neesot bijusi tiesīga piespriest papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana ilgāku par četriem gadiem vienpadsmit mēnešiem.

Pastāvot prokurora norādītajiem apstākļiem, esot pamats uzskatīt, ka tiesas spriedums daļā par galīgā soda noteikšanu /pers. A/ pēc vairākiem spriedumiem, piemērojot Krimināllikuma 51.panta pirmās daļas nosacījumus un nosakot transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz pieciem gadiem, ir kļūdains un nelikumīgs, tas esot pasludināts, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 511.panta otro daļu, 512.panta pirmo daļu un 574.panta pirmo daļu (90.-91.lapa).

Prokurori un apsūdzētais desmit dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas par lietas pieņemšanu iztiesāšanai rakstveida procesā nav pieteikuši noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķai tiesnesei un nav iebilduši pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā.

Ņemot vērā, ka Valkas rajona prokuratūras prokurora Sergeja Medvedeva iesniegtajā apelācijas protestā izteikts lūgums tikai par piespriestā soda mīkstināšanu, lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudes un piespriestais sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu, kas ilgāka par pieciem gadiem, tad Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 3.punkta un 561.[1]panta pirmās daļas nosacījumiem lieta ir iztiesājama rakstveida procesā, jo nolēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošajiem materiāliem.

Motīvu daļa

Apsvērusi apelācijas protestā norādītos motīvus, kā arī iepazinusies ar apsūdzētā personu raksturojošiem materiāliem, Vidzemes apgabaltiesa, ievērojot Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmajā daļā noteikto, atzīst par nepieciešamu pārsniegt apelācijas protestā izteikto prasību apjomu, jo apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa nepamatoti /pers. A/ rīcībā atzinusi atbildību pastiprinošu apstākli – noziedzīgā nodarījuma recidīvu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 312.panta. Minēto apstākļu dēļ Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 9.aprīļa

spriedums ir atceļams daļā par apsūdzētajam /pers. A/ noteiktā soda mēru pēc Krimināllikuma 312.panta, noteikto sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums kā tiesisks un pamatots ir atstājams negrozīts.

Iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar prokurora iesniegto apelācijas protestu, Vidzemes apgabaltiesai nerodas šaubas par Vidzemes rajona tiesas konstatēto apsūdzētā vainu. Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka /pers. A/ ir izdarījis pirmās instances tiesas spriedumā aprakstītās darbības, kuras Vidzemes rajona tiesa pareizi kvalificējusi kā Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312. pantā paredzētos noziedzīgos nodarījumus, un par izdarīto apsūdzētais pamatoti sodīts.

Izvērtējusi pirmās instances tiesas apsūdzētajam noteikto sodu, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka Vidzemes rajona tiesa pēc būtības ir pareizi piemērojusi Krimināllikuma 46.pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus, tāpēc pamatoti atzinusi, ka /pers. A/ par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu ir nosakāms pantu sankcijās paredzētais pamatsods īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā.

Nosakot soda veidu, pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu ir ņēmusi vērā apsūdzētā izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību. Ievērojot to, ka apsūdzētais jaunos noziedzīgos nodarījumus ir izdarījis laikā, kad izcieta papildsodu pēc Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra sprieduma, ar kuru notiesāts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar piespiedu darbu uz 200 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem (21.-22.,39.-41.lapa), tad Vidzemes apgabaltiesa uzskata, ka pareizi un pamatoti pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka par jaunajiem noziedzīgajiem nodarījumiem /pers. A/ ir sodāms ar Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta sankcijās paredzēto soda veidu - īslaicīgu brīvības atņemšanu.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka attiecībā uz apsūdzētā izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir konstatējami apstākļi, kas liecina par neiespējamu sasniegt Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteikto soda mērķi ar pantu sankcijās paredzētajiem vieglāka soda veidiem, tā kā iepriekš apsūdzētajam noteiktais sods piespiedu darba veidā nav atturējis /pers. A/ no jaunu noziegumu izdarīšanas. Apstākļos, kad apsūdzētais pieļāvis noziedzīgus nodarījumus ceļu satiksmē, pareizi un pamatoti Vidzemes rajona tiesa apsūdzētajam piemērojusi arī Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas sankcijā paredzēto obligāto papildsodu - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu.

Vidzemes apgabaltiesa pēc pirmās instances tiesas spriedumā dotā atbildību ietekmējošo apstākļu formulējuma secina, ka atbildību mīkstinošais apstāklis - savas vainas vaļsirdīga atzīšana un izdarītā nožēla, kā arī atbildību pastiprinošais apstāklis - noziedzīgā nodarījuma recidīvs, /pers. A/ atzīts attiecībā uz abiem inkriminētiem noziedzīgiem nodarījumiem, tas ir, gan pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas, gan Krimināllikuma 312.panta. Atbilstoši spriedumā norādītajam, papildus uz Krimināllikuma 312.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu konstatēts vēl viens atbildību pastiprinošais apstāklis - noziedzīgā nodarījuma izdarīšana alkohola ietekmē.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Vidzemes rajona tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu pamatoti apsūdzētā savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlu pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un Krimināllikuma 312.panta atzinusi par apsūdzētā /pers. A/ atbildību mīkstinošu apstākli. Tāpat saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu pirmās instances tiesa pamatoti konstatējusi, ka /pers. A/ atbildību apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas pastiprina noziedzīgā nodarījuma recidīvs un saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 312.panta - noziedzīgā nodarījuma izdarīšana alkohola ietekmē.

Tomēr apelācijas instances tiesa atzīst, ka Vidzemes rajona tiesa nepamatoti /pers. A/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 312.panta atzinusi Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktā norādīto atbildību pastiprinošo apstākli – to, ka šis noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu. Ievērojot to, ka ar Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra spriedumu /pers. A/ notiesāts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas, citas sodāmības apsūdzētajam dzēstas, Krimināllikuma 312.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu var izdarīt tikai īpašs (speciālais) subjekts - persona, kura agrāk notiesāta un izvairās no tiesas piespriestā soda izciešanas. Šādos apstākļos atzīstams, ka attiecībā uz /pers. A/ inkriminēto apsūdzību pēc Krimināllikuma 312.panta nevar piemērot Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu un atzīt par atbildību pastiprinošu apstākli noziedzīgu nodarījumu recidīvu (*līdzīgs skaidrojums dots arī Augstākās Tiesas 2017.gada 16.novembra lēmumā lietā Nr.SKK-623/2017*).

Tā kā apelācijas instances tiesa /pers. A/ rīcībā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 312.panta konstatē tikai vienu atbildību pastiprinošu apstākli, tad Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka šādos apstākļos ir samazināms pirmās instances tiesas apsūdzētajam pēc Krimināllikuma 312.panta noteiktā soda mērs, attiecīgi samazinot arī saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu apsūdzētajam noteikto pamatsodu un galīgo pamatsodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu.

Izvērtējusi iesniegtā apelācijas protesta motīvus, Vidzemes apgabaltiesa atzīst, ka prokurora iesniegtais protests par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības /pers. A/ ir pamatots. Vidzemes rajona tiesa nav ievērojusi Krimināllikuma 51.panta pirmās daļas nosacījumus, nosakot /pers. A/ galīgo sodu un piemērojot papildsodu - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz pieciem gadiem.

Krimināllikuma 51.panta pirmajā daļā noteikts, ja notiesātais pēc sprieduma spēkā stāšanās, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma.

No lietas materiāliem ir redzams, ka /pers. A/ pēdējo reizi notiesāts ar Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra spriedumu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar piespiedu darbu uz 200 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem, spriedums stājies spēkā 2015.gada 17.februārī (21.-22.lapa).

Vidzemes apgabaltiesa konstatē, ka uz pirmās instances tiesas sprieduma pasludināšanas dienu /pers. A/ neizciestā papildsoda daļa pēc Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra sprieduma bija vienpadsmit mēneši. Vidzemes rajona tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu /pers. A/ pie papildsoda šajā kriminālprocesā nospriedusi daļēji pieskaitīt neizciesto papildsodu pēc Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra sprieduma, nosakot galīgo papildsodu transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas veidā uz pieciem gadiem.

Ņemot vērā minēto, apelācijas instances tiesa atzīst, ka /pers. A/ noteiktais galīgais sods neatbilst Krimināllikuma 51.panta pirmās daļas prasībām.

Nosakot galīgo sodu /pers. A/, Vidzemes apgabaltiesa ņem vērā tiesu praksē izteikto atziņu, ka gadījumos, kad pirmās instances tiesas spriedums ir notiesājošs, apelācijas instances tiesai, taisot jaunu notiesājošu spriedumu un nosakot galīgo sodu, neizciestā papildsoda daļa pēc iepriekšējā sprieduma jānosaka uz pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas dienu *(Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 4.decembra lēmums lietā Nr.SKK-491/2012)*.

Ņemot vērā, ka /pers. A/ uz pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas dienu no iepriekš piespriestā papildsoda nebija izcietis vienpadsmit mēnešus, tad apelācijas instances tiesa atzīst par nepieciešamu samazināt galīgo transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas laiku.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz teikto un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.,564. un 565.pantu, Vidzemes apgabaltiesa

nosprieda

atcelt Vidzemes rajona tiesas 2018.gada 9.aprīļa spriedumu daļā par /pers. A/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 312.panta, noteikto sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu.

Sodīt /pers. A/pēc Krimināllikuma 312.panta ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz piecpadsmit dienām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu šim sodam daļēji pieskaitīt noteikto sodu pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas, un sodu pēc

noziedzīgo nodarījumu kopības /pers. A/ noteikt īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā uz vienu mēnesi piecām dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu šim sodam daļēji pievienot neizciesto papildsodu pēc Valkas rajona tiesas 2015.gada 4.februāra sprieduma un galīgo sodu pēc spriedumu kopības /pers. A/ noteikt īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā uz vienu mēnesi piecām dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem astoņiem mēnešiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Krimināprocesa likuma 574. vai 575.pantā norādīto iemeslu dēļ, 10 dienu laikā pēc sprieduma pieejamības dienas iesniedzot kasācijas sūdzību (kasācijas protestu) Vidzemes apgabaltiesā.

Apelācijas instances tiesas nolēmums pieejams 2018.gada 20.jūnijā pēc plkst.15.00.

Tiesnese G.Krieviņa

Tiesnese G.G.Kukaine

Tiesnese E.Driba